

Oponentský posudek na magisterskou práci **Bc. Lucie Drahníkové:**
**Šelmy v městském prostředí: studium rozšíření, habitatových preferencí a vybraných aspektů
prostorové ekologie**

Předložená práce má i s přílohami rozsah 75 stran včetně 2 tabulek a 4 obrázků. Tři seznamy použité literatury čítají 44 stran a nevyčísitelné množství položek.

Kolegyně Drahníková se od počátku svého studia s mimořádným nasazením věnuje ekologii šelem v urbánním prostředí. Základ předložené diplomové práce tvoří rukopis s názvem: „Density-dependent variation in home range size of carnivores along the gradient from natural to urbanized habitats“. Poněkud mě překvapilo, že se autorka soustředila na toto téma, které se opírá o meta analýzu literárních dat, a zcela pominula své rozsáhlé terénní aktivity. Že to asi nebylo původním záměrem naznačuje název diplomové práce jako celku, který je mnohem širší než téma výše zmíněného rukopisu. Vedle něj přitom diplomová práce obsahuje jen stručný úvod věnovaným specifickým rysům urbánního prostředí a jeho fauny.

Oba úvody, stejně jako diskuse, přesvědčivě dokládají, že se autorka výborně orientuje nejen v poměrně úzké problematice předloženého rukopisu, ale že je schopna získané poznatky zasadit do širšího kontextu navrhovaných hypotéz a získaných poznatků neobyčejně rychle se rozvíjející urbánní ekologie.

Metaanalýza změn denzity, velikosti okrsků a jejich vzájemného vztahu podél gradientu urbanizace se opírá o úctyhodné množství více než 400 prací. Nelze nevyzdvihnout autorčinu píli, nepochybně vynaloženou při shánění a zpracování tohoto obrovského datového souboru. Navazující analýza je oproti tomu poměrně jednoduchá, více méně však postačuje k zodpovězení položených jednoduchých otázek. Měl bych nicméně několik převážně technických připomínek:

1. V obrazech 1 a 2 postrádám vyznačení průkazností. Jejich dohledávání v textu je mimořádně nešikovné.
2. Nikde, ani v metodice, není explicitně řečeno, že vztahy zachycené v obrázku 3. nebyly testovány, natožpak, aby bylo vysvětleno proč. Za zcela trestuhodné pak považuji to, že nejsou znázorněny ani konfidenční intervaly, které spočítány byly.
3. Nejsem si jist, co vlastně analýza zachycená v obrázku 4. testuje. Nemohu se ale zbavit podezření, že především to, zda větší šelmy mají nižší denzitu a větší okrsky než menší šelmy, což ale asi nebylo záměrem autorky. Navíc by to bylo možné jednoduše napravit.
4. Některé formulace v textu výsledků a diskuse jsou, řekněme, odvážné. Například o analýze s výsledným $p = 0.48$ lze stěží tvrdit, že je konsistentní s analýzami průkaznými (s.17, ř. 10). Není také pravda, že autorka prokázala negativní vztah mezi populační denzitou a velikostí okrsku u městských šelem (s. 24., ř. 10). Taková analýza v práci není. Musím ovšem konstatovat, že tyto a další nepřesnosti či neobratnosti na mě působí spíše sympaticky, neboť je považuji za nepřímý důkaz toho, že předložený rukopis je skutečně dílem kolegyně Drahníkové a nikoliv zkušenějších spoluautorů.

Aniž bych chtěl sebemeně snižovat význam získaných výsledků pro poznání (a hlavně doložení) faktorů ovlivňujících denzitu respektive velikost domovských okrsků šelem, nedá se říci, že by byly příliš vzrušující. Denzitně závislá velikost domovských okrsků představuje vlastně nulovou hypotézu. Zajímavější by proto bylo, kdyby se jí prokázat nepodařilo. Mohla by se autorka zamyslet nad tím, co by mohlo znamenat, kdyby:

1. V urbánním prostředí denzita klesala a okrsky zůstávaly malé?
2. V urbánním prostředí denzita stoupala a okrsky zůstávaly velké?

Plně chápu, proč se předložený rukopis soustředí na několik málo jednoduchých otázek. Je to však podle mého názoru poněkud škoda. Shromážděný materiál nabízí testování významu řady dalších faktorů, týkajících se sledovaných šelem (např. velikost těla), studijních lokalit (např. zeměpisná

šířka) ale i použitých metod (např. intenzita výzkumu nebo způsob vymezení okrsků). Mimochodem, údaje týkající se lokalit a metod mohly či spíše měly být zahrnuty do tabulky v příloze.

Přes výše uvedené výhrady hodnotím předloženou diplomovou práci jednoznačně kladně. Autorka vykonala obrovské množství práce, získaná data adekvátně zhodnotila a výsledky zasadila do kontextu stávajících znalostí. Nemám proto pochybnosti o její úspěšné obhajobě a navrhuji hodnocení stupněm výborně.

Č.B. 17.1. 2012

Roman Fuchs

Handwritten signature of Roman Fuchs, consisting of stylized initials 'RF'.

Posudek na magisterskou diplomovou práci PřF JĚU 2013

Lucie Drahníková: Šelmy v městském prostředí: studium rozšíření, habitatových preferencí a vybraných aspektů prostorové ekologie.

Posuzovaná práce (75 str. vč. 10 str. tabelárního přehledu v appendixu a celkem 42 str. seznamu literatury) vyniká krom profesionálního zpracování ve dvou ohledech – zohledněním informačního potenciálu aktuálního písemnictví a přehledností resp. stručností presentace. Oba nepopíratelné klady práce představují současně jediné záporné rysy, jež může oponent vytknout.

Autorka excerpovala data o velikosti domovských okrsků a populační hustotě osmi modelových druhů šelem z celkem 412 primárních literárních zdrojů. Získaný materiál zohlednila srovnáním stavu uvedených proměných v přírodních, suburbánních a urbánních stanovištích a výsledná zjištění vtělila do profesionální práce (26 str. textu vč. 4 obr. a 10 str. literatury + 37 str. Appendixu), kde figuruje jako hlavní autor. Počítám, že práce prošla přísným recenzním řízením v dostatečně důstojném periodiku s vysokým impakt faktorem. Oponentovi, který navíc není specialistou v dané problematice a nehodlá v nejmenším dotyčné recenzní řízení zpochybňovat, tak zbývá k posuzování pouze úvodní blok diplomní práce, čítající 4 str. výstižného českého textu, který je zase kvalitním překladem úvodu a závěrečných odstavců diskuse shora zmíněné profesionální práce, která prošla (či projde) již připomenutým přísným recenzním řízením. Zkrátka a dobře, veden obecně chvályhodnou snahou o stručnost, hodnotím, s ohledem k uvedeným skutečnostem práci kladně a doporučuji k příslušnému ocenění.

Prof. Dr. Ivan Horáček CSc.,
oponent

Mimo soutěž si nicméně neodpustím alespoň stručnou všeobecně mravoličnou poznámku, týkající se spíše než posuzovaného spisu, povahy žánru, v němž je presentován. Počítám, že podobné vyjádření je namíště přinejmenším s ohledem na oprávněný dojem, že shora formulovaný posudek není přece jen tím, co diplomantka, její školitel i slovitné hodnotící konsilium od tohoto očekává. Pocit, že požadavky příslušného žánru tímto posudkem jaksi nebyly naplněny, je však identický s pocitem, který konfrontace s diplomním spisem podobné struktury přináší oponentovi.

Tato skutečnost nesouvisí nikterak s kvalitou a výtobytky přiložené profesionální práce. Objem excerpovaných pramenů, vstupní datový materiál i úroveň jeho zpracování jsou nepopíratelně vysoce nadstandardní a rovněž získané poznatky, byť pohříchu již ne zcela prioritní, jsou bezpochyby velmi zajímavé a s ohledem k robustností statistické evidence značně významné. Problém je pouze v tom, že žánr

diplomové práce není – z rozvrhu věci - identický se žánrem profesionální vědecké publikace – kdyby tomu tak bylo, stačila by k posouzení relevance práce lustrace příslušného záznamu na WOS bez nutnosti oslovování různých příslovečně zaneprázdněných oponentů. Žánr diplomové práce zahrnuje obecně aspekt *etudy* – cvičení, jež má v rozvinutých variantách ozřejmit dovednosti pretendenta, včetně oněch, na něž v přednesových číslech, určených veřejnosti, nebývá prostor.

V daném případě mne poněkud zneklidňuje, že z obrovské práce s gigantickým souborem primárních literárních dat nehodlá autorka krom trojčlenkové evidence hustotní závislosti plochy domovského okrsku a konstatování, že urbánní stanoviště obecně pokrývají jeden z mezních pólů variačního rozpětí uvedených parametrů, vydobýt nějaká další poučení, byť třeba jen velmi rámcová a nehodná profesionální publikace. Mohla se tak např. – mimo rigorosní rámec publikovaného spisu – pokusit o srovnání, nakolik jsou absolutní hodnoty srovnávaných parametrů či sklon příslušné závislosti a úroveň variability ovlivňovány tělesnou velikostí, socialitou, agilitou či charakteristikami prostorového chování jednotlivých modelových druhů, nebo nakolik lze uvažovat o regionálně specifických rysech osídlení urbánního prostředí šelmami či o efektu velikosti a reliefové členitosti aglomerace na stav srovnávaných parametrů. Mohla třeba, zvláště s ohledem na to, že drtivá většina dat, na nichž je práce založena, pochází z USA resp. Anglie, alespoň formou prostého konstatování shrnout, co je k danému tématu k dispozici v našich luzích a hájích resp. urbánních habitatech, a zda v uvedených směrech specifickými svými behaviorálními adaptacemi se naše kuny, jezevci, lišky a mývali přece jen čímsi od jiných neodlišují resp. alespoň rámcově zhodnotit stav znalostí o tomto předmětu u nás. Atd. Pohříchu, o těchto věcech se neinformovaný avšak zvědavý čtenář/oponent ze spisu nic nedoví. Chápu nicméně, že za to sama autorka asi tak dalece nemůže a proti konfiguraci stávajícího selekčního prostředí žádný dišputát. Oponent si tak s připomínkou básníka může jen povzdechnout: jen ty spisy vědecký, ty jsou vědecký.

Nu, a v tomto ohledu je posuzovaná práce bezpochyby vynikající a opravdu zasluhuje ocenění. O tom žádá.

P.S. Nechci se rýpat v detailech (to ostatně přenechávám přísným peer reviewerům spisu), ale pro zajímavost: kdepak jsou v obr. 2 data MacDonalda a Newmana 2002 či Chessemána et al. 1981 pro *Meles meles* nebo Twichell a Dill 1949 pro *Procyon lotor* ?